

ASIA**Maahanmuuttoviraston päätösten viipyminen****KANTELU**

Kantelija arvostelee oikeuskanslerille 17.7.2019 osoittamassaan kirjoituksessa Maahanmuuttoviraston menettelyä turvapaikka- ja oleskelulupien käsittelyssä. Hän kertoo turvapaikanhakijasta (jäljempänä ”hakija”), jonka turvapaikkapuhuttelu on pidetty 12.9.2017. Päätöksen arvioitiin valmistuvan kuuden kuukauden sisällä. Arvio ei kuitenkaan toteutunut.

Hakija saattoi vireille työntekijän oleskelulupahakemuksen 24.8.2018, johon TE-toimisto teki myönteisen osapäätöksen 20.11.2018. Maaliskuussa 2019 Maahanmuuttovirasto arvioi, että päätökset turvapaikka- ja oleskelulupahakemuksiin annetaan 30.6.2019 mennessä. Heinäkuussa 2019 uudeksi päätösten antamisajan kohdaksi arvioitiin viimeistään 31.12.2019.

Kantelijan mukaan kohtuuttoman pitkät käsittelyajat lisäävät epävarmuutta ja ahdistusta hakijoiden elämässä. Hän katsoo, etteivät Maahanmuuttoviraston ja sisäministeriön maahanmuutto-osaston johto ole saaneet virastoa toiminaan hyvän hallinnon mukaisesti ja että ne ovat siten jättäneet velvollisuutensa täyttämättä.

SELVITYS

Maahanmuuttovirasto on antanut 20.3.2020 päivätyn selvityksen.

VASTINE

Kantelijalle on varattu tilaisuus antaa selvityksestä vastine. Sitä ei kuitenkaan ole annettu.

RATKAISU**1 Tapahtumatietoja**

Kantelun mukaan hakija on saapunut Suomeen turvapaikanhakijana syksyllä 2015. Maahanmuuttoviraston selvityksestä ilmenee, että hän on hakenut kansainvälistä suojelua toisen kerran 23.5.2017. Hakemukseen on 26.5.2017 tehty tutkimattajättämispäätös, jonka hallinto-oikeus on 21.7.2017 kumonnut. Asia on palautettu virastolle uudelleen käsiteltäväksi, koska hakija oli valitusvaiheessa vedonnut uutena perusteenaan

kristityksi kääntymiseen ja esittänyt siihen liittyvää asiakirjaselvitystä. Maahanmuuttovirasto on pitänyt hakijalle turvapaikkapuhuttelun 12.9.2017. Käsittelyaika-arvioksi on tuolloin annettu kuusi kuukautta. Asia on 25.9.2017 siirretty yleiseen työjonoon odottamaan päätöstä. Tämän jälkeen asiassa ei selvityksen mukaan ole tapahtunut mainittavia käsittelytoimenpiteitä, lukuun ottamatta aika-arvioiden antamista ja työn-teko-oikeuskyselyihin vastaamista, ennen kuin asian käsittely on aloitettu 27.9.2019. Kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on ratkaistu 13.11.2019, ja päätös on ollut kielteinen. Päätös on selvityksen mukaan lainvoimainen.

Hakija on saattanut vireille osaratkaisua edellyttävän työntekijän oleskelulupahakemuksen 24.8.2018. Asia on samana päivänä siirretty TE-toimiston työjonoon, ja myönteinen osapäätös on tehty 20.11.2018. Hakemus on siirretty maahanmuuttoyksikön työtulosalueen työjonoon, josta se on siirretty edelleen turvapaikkayksikön yleiseen työjonoon. Asiankäsittelyjärjestelmään on 28.12.2018 kirjattu, että hakemus ratkaistaan yhdessä turvapaikka-asian kanssa. Asia on 10.10.2019 siirretty työperusteisiin oleskelulupahakemuksiin perehtyneelle ylitarkastajalle, joka on tehnyt päätösesityksen seuraavana päivänä. Myönteinen päätös oleskelulupahakemukseen on tehty 13.11.2019 samalla, kun turvapaikkahakemus on ratkaistu. Hakijalla on voimassa oleva oleskelulupa ajalle 13.11.2019-13.11.2020.

2 Viipymisen perusteista

Hakija on jättänyt kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksensa toukokuussa 2017 eli ennen kuin ulkomaalaislain (301/2004) 98 a §:n säännös kuuden kuukauden enimmäiskäsittelyajasta on tullut voimaan.

Ulkomaalaislain 82 §:n mukaan päätös työntekijän oleskelulupaa koskevaan hakemukseen on tehtävä viimeistään neljän kuukauden kuluessa siitä, kun viranomainen on vastaanottanut asianmukaisesti täytetyn hakemuksen liitteineen. Pidempi käsittelyaika on mahdollinen poikkeuksellisissa olosuhteissa, jotka liittyvät hakemuksen tutkinnan monimutkaisuuteen.

Jos asiassa tehtävä päätös saattaa merkittävästi vaikuttaa muun samanaikaisesti vireillä olevan asian ratkaisemiseen, asiat on ulkomaalaislain 7 §:n 3 momentin mukaan valmisteltava yhdessä ja ratkaistava mahdollisuuksien mukaan samalla kertaa, jollei yhdessä käsittelemisestä aiheudu haitallista viivytystä. Lainkohtaa on Maahanmuuttovirastossa aiemmin tulkittu siten, että turvapaikkahakemuksen ja oleskelulupahakemuksen ollessa vireillä samaan aikaan on hakemukset lähtökohtaisesti käsiteltävä ja ratkaistava yhdessä.

Ulkomaalaislain 7 §:n 3 momentin aiemman tulkinnan sekä maahanmuuttoyksikön ja turvapaikkayksikön välisen työnjaon perusteella hakijan oleskelulupahakemus on siirretty turvapaikkayksikön vastuulle vuonna 2018, koska turvapaikkahakemus oli jo vireillä silloin, kun hakija pani vireille erillisen oleskelulupahakemuksen.

Erillisten oleskelulupa-asioiden käsittely järjestettiin lokakuussa 2018 turvapaikkayksikössä niin, että samaan aikaan turvapaikkahakemuksen kanssa käsittelyssä olevat erilliset oleskelulupahakemukset keskitettiin tietyille henkilöille yksikössä. Tällä pyrittiin osaltaan purkamaan ruuhkautunutta tilannetta. Edelleen suureen hakemusmäärään nähden puutteellisten resurssien vuoksi oleskelulupahakemusten ruuhkaa ei kuitenkaan voitu tämän järjestelyn kautta purkaa.

Maahanmuuttovirasto toteaa selvityksessään, että käsittelyaikaan ei ole hakijan työnteon perusteella haetun oleskeluluvan osalta liittynyt tutkinnan monimutkaisuuteen liittyviä poikkeuksellisia seikkoja. Myös turvapaikkahakemus on käytännössä ollut yksikön yleisessä työjonossa vuoden 2017 syksystä vuoden 2019 syksyyn asti.

Hakemusten käsittelyaika on selvityksen mukaan johtunut Maahanmuuttoviraston turvapaikkayksikön ruuhkautuneesta työtilanteesta. Erityisesti hallinto-oikeuksien uudelleen käsiteltäviksi palauttamat hakemukset ovat ruuhkautuneet. Ruuhkan taustalla on viraston henkilöstöresurssien huomattava väheneminen 2016-2017 vuodenvaihteessa. Hakemusmäärän noususta ruuhkautuneet hallinto-oikeudet alkoivat saada purettua turvapaikka-asioita koskevia valituksia 2017-2018. Päätösmäärien noustua hallinto-oikeuksissa moninkertaiseksi, palautui hallinto-oikeuksista Maahanmuuttoviraston käsiteltäväksi aiempaan verrattuna

moninkertainen määrä hakemuksia. Kuuden kuukauden lakisääteisen enimmäiskäsittelyajan tullessa voimaan 20.7.2018 kertyneiden hallinto-oikeuden palauttamien hakemusten ja ensimmäisten hakemusten käsittely oli selvityksen mukaan edelleen ruuhkautunut.

3 Maahanmuuttoviraston ilmoittamat kehittämistoimenpiteet

Vuoden 2020 alusta alkaen maahanmuuttoyksikkö ja sittemmin (1.3.2020 alkaen) lupa- ja kansalaisuusyksikkö on alkanut ratkaista erilliset oleskelulupahakemukset, vaikka asiakkaalla olisi samaan aikaan turvapaikkahakemus vireillä. Hakemuksia ei enää lähtökohtaisesti ratkaista samanaikaisesti. Hakemusten käsittelemistä yhdessä ei enää koettu tarkoituksenmukaiseksi pääsäännöksi ja sitä muutettiin muun muassa erään sisäministeriön kesällä 2019 antaman kanteluratkaisun perusteella. Tuossa ratkaisussa todettiin, ettei perhesidehakemuksen kanssa samanaikaisesti vireillä olevaa turvapaikkahakemusta voida lähtökohtaisesti pitää sellaisena laissa mainittuna poikkeuksellisena olosuhteena, jolloin perhesidehakemuksen enimmäiskäsittelyajasta voidaan poiketa.

Hallinto-oikeuksien uuden selvityksen perusteella Maahanmuuttovirastolle palauttamien turvapaikka-asioiden käsittelyn ruuhkautunut tilanne koskee viraston selvityksen mukaan edelleen sekä puhutteluja että päätöksentekoa. Ulkomaalaislain 98 a §:n voimaantulon jälkeen jätettyjen turvapaikkahakemusten lakisääteinen käsittelyaika on johtanut siihen, että niitä priorisoidaan. Lisäksi hakemusten käsittelyä kiirehditään, jos siihen on erityisiä perusteita, kuten esimerkiksi hakijan erityinen haavoittuvuus tai vakavat terveydelliset syyt. Eri syistä kiireelliset puhuttelut ja päätökset vievät pääosan resurssista; priorisoimattomien asioiden edistämiseen ei ole käytettävissä kuin vähäinen määrä resursseja. Priorisoimattomien asioiden edistymisen on käytännössä hidasta, vaikka kaikkia jonoja pyritään edistämään.

Turvapaikkayksikössä on pyritty edistämään viivytyksetöntä käsittelyä eri tavoin. Turvapaikkayksikkö seuraa hakemusten etenemistä viikoittain sisäisissä palavereissa niiden asiankäsittelyjärjestelmään merkityn tilan perusteella ja välillä myös yksittäisen hakemusten tarkempaa valmistumistilannetta selvitetään. Käsittelyn edelleen sujuvoittamiseksi yksikkö kehittää jatkuvasti puhuttelutoimintaa, päätösten kirjoittamista, ylläalueellista ratkaisutoimintaa eri tulosalueiden välillä sekä yksikön tukitöitä.

Tilanne, jossa Maahanmuuttoviraston nykyisiä, ennestään riittämättömiä resursseja on vähennetty vuodelle 2020, ei viraston mukaan todennäköisesti helpota ruuhkautuneen tilanteen korjaamista huolimatta erilaisista jo tehdyistä toimenpiteistä.

4 Arviointi

4.1 Hakemusten viivytyksetön käsittely

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Hallintolain 23 §:n mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheutonta viivytystä. Viranomaisen on esitettävä asianosaiselle tämän pyynnöstä arvio päätöksen antamisajankohdasta sekä vastattava käsittelyn etenemistä koskeviin tiedusteluihin.

Hakijan turvapaikkahakemukseen ei ole tullut sovellettavaksi ulkomaalaislain 98 a §:n kuuden kuukauden enimmäiskäsittelyaika. Hakemus on kuitenkin tullut käsitellä perustuslain ja hallintolain edellä esitettyjen säännösten mukaisesti ilman aiheutonta viivytystä. Hänen työperusteisen oleskelulupansa käsittelyyn on tullut soveltaa ulkomaalaislain 82 §:n neljän kuukauden enimmäiskäsittelyaika.

Ulkomaalaislain 82 §:n perustelujen (HE 139/2013 vp, s. 35-36) mukaan neljää kuukautta pidempi käsittelyaika olisi mahdollinen poikkeuksellisissa olosuhteissa, jotka liittyvät hakemuksen tutkinnan monimutkai-

suuteen. Kysymykseen voisivat tulla esimerkiksi tilanteet, joissa Maahanmuuttovirasto tai poliisilaitos katsoo tarpeelliseksi kuulla hakijaa suullisesti selvittääkseen 36 §:n mukaisten yleisten edellytysten täyttymisen. Tietyissä tapauksissa myös TE-toimistot joutuvat pyytämään aikaa vieviä selvityksiä, kuten työsuoje-
luhallinnon suorittamia tarkastuskäyntejä työnantajien tiloihin. Kantelussa tarkoitetun hakijan tapauksessa ei kuitenkaan ole ollut kyse tästä perustelujen tarkoittamasta tilanteesta.

Saadun selvityksen mukaan turvapaikkahakemuksen käsittely on kestänyt hallinto-oikeuden palauttamis-
päätöksen jälkeen kaksi vuotta ja neljä kuukautta. Oleskelulupahakemuksen käsittely on kestänyt lähes vuoden ja kolme kuukautta. Hakemusten käsittelyyn ei ole liittynyt erityisen työläitä valmisteluvaiheita tai hakijasta johtuneita viivästyksiä. Turvapaikkahakemuksen viivästymisen syyksi on esitetty Maahanmuut-
toviraston hakemusruuhka ja resurssipula. Oleskelulupahakemus on viipynyt ennen kaikkea siitä syystä, että se on käsitelty yhdessä viivästyneen turvapaikkahakemuksen kanssa. Myönteinen osaratkaisu oli tehty TE-toimistossa jo marraskuussa 2018 eli vuotta ennen kuin hakijan asioissa tehtiin päätökset.

Ulkomaalaislain 7 §:n 3 momentin mukaan, jos asiassa tehtävä päätös saattaa merkittävästi vaikuttaa muun samanaikaisesti vireillä olevan asian ratkaisemiseen, asiat on valmisteltava yhdessä ja ratkaistava mahdol-
lisuuksien mukaan samalla kertaa, jollei yhdessä käsittelemisestä aiheudu haitallista viivytystä. Totean, että asioiden yhdessä käsittelemisestä aiheutuu selvästi haitallista viivytystä, mikäli laissa säädettyissä määrä-
ajoissa ei asioiden yhdessä käsittelemisen vuoksi voida pysyä. Säännös edellyttää myös tapauskohtaista arvioita siitä, onko eri hakemusten keskinäinen vaikutus merkittävä, merkitseekö yhdessä käsittely viiväs-
tystä ja onko se haitallinen. Ilman tällaista harkintaa tapahtuva asioiden säännönmukainen yhdessä käsitte-
lemistä koskeva käytäntö on siten ollut lainvastainen.

Ulkomaalaislain 7 §:n 3 momentti näyttäisi rajoittavan yhdessä valmistelua ja ratkaisemista ehdottomasti aina silloin, jos siitä aiheutuisi haitallinen viivästys. Jos yhdessä käsittelemiselle on painavia perusteita tai jos yhden hakemuksen ratkaiseminen on välttämätön edellytys toisen ratkaisemiselle, tulee näitä eri suun-
taisia intressejä ja käsittelyn edellytyksiä arvioida tapauskohtaisesti ja huolellisesti. Joka tapauksessa täl-
löinkin on pyrittävä asioiden ratkaisemiseen ilman aiheetonta viivytystä.

Kiinnitän tässä yhteydessä huomiota erityisesti siihen viiveeseen, joka liittyy kansainvälistä suojelua kos-
kevan hakemuksen käsittelyyn Maahanmuuttovirastossa. Viiveellä on siis laajemmat seurannaisvaikutuk-
set. Viive turvapaikkahakemuksen käsittelyssä on johtanut myös merkittävään viiveeseen työntekijän oles-
keluluvan käsittelyssä. Hakijan tapauksessa ei ole ilmennyt mitään erityistä perustetta, jonka vuoksi työpe-
rustein oleskelulupahakemus olisi ollut tarpeen jättää odottamaan turvapaikka-asian ratkaisua.

Maahanmuuttovirasto on sittemmin ryhtynyt ratkaisemaan oleskelulupahakemukset erikseen, vaikka haki-
jalla olisi vireillä turvapaikkahakemus. Tämän menettelytapamuutoksen voidaan katsoa olleen välttämätön,
jotta Maahanmuuttovirasto voisi noudattaa lain velvoitetta ratkaista työperusteiset oleskelulupahakemukset
lain edellyttämässä määräajassa.

4.2 Asioiden priorisoinnista

Ulkomaalaislain tarkoituksena on lain 1 §:n mukaan toteuttaa ja edistää hyvää hallintoa ja oikeusturvaa
ulkomaalaisasioissa. Lain tarkoituksena on lisäksi edistää hallittua maahanmuuttoa ja kansainvälisen suo-
jelman antamista ihmisoikeuksia ja perusoikeuksia kunnioittaen sekä ottaen huomioon Suomea velvoittavat
kansainväliset sopimukset.

Hallintolain 7 §:n mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että
hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tu-
loksellisesti. Maahanmuuttovirastolla on velvollisuus huolehtia siitä, ettei joidenkin muiden asiaryhmien
priorisoiminen johda siihen, että ns. priorisoimattomat hakemukset jäävät määräämättömäksi ajaksi, pa-
himmillaan useiksi vuosiksi odottamaan käsittelyvuoroaan, jolloin ne eivät voi tulla käsitellyiksi ilman ai-
heetonta viivytystä.

Hyvä hallinto ja asianmukainen menettely asioiden käsittelyssä on tärkeä julkiseen toimintaan kohdistuva perusoikeusvelvoite, jonka tarkoituksena on estää viranomaisen sattumanvarainen ja mielivaltainen menettely. Hyvän hallinnon periaatteiden merkitys on sitä tärkeämpi, mitä enemmän viranomaisen toiminta koskee henkilön perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista. Totean, että turvapaikanhakijoilla on menettelyn aikana korostunut oikeusturvan tarve, mikä asettaa viranomaiselle velvollisuuden aktiivisesti huolehtia hakijoiden perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisesta.

Työperusteisen oleskelulupahakemuksen laissa säädetty enimmäiskäsittelyaika voi olla enintään neljä kuukautta, ellei kyse ole hakemuksen tutkinnan monimutkaisuuteen liittyvistä poikkeuksellisista olosuhteista. Tässä tapauksessa ei ole ollut laissa tarkoitettuja poikkeuksellisia olosuhteita, vaan oleskelulupahakemuksen käsittelyn huomattava viivästyminen on johtunut ainoastaan siitä syystä, että lupa-asia on haluttu käsitellä yhdessä hakijan turvapaikkahakemuksen kanssa. Turvapaikkahakemuksen käsittelyn viipyminen puolestaan on edellä esitetyllä tavalla johtunut siitä, että Maahanmuuttovirastossa on priorisoitu voimakkaasti sellaisia turvapaikkahakemuksia, joihin liittyy laissa säädetty kuuden kuukauden enimmäiskäsittelyaika. Samalla kuitenkin on rikottu ulkomaalaislain 82 §:n säännöstä työperusteisen oleskelulupahakemuksen neljän kuukauden enimmäiskäsittelyajasta. Lakisääteisen enimmäiskäsittelyajan ylitys on ollut huomattava. Käsittely on kestänyt lähes nelinkertaisesti laissa säädettyyn nähden.

Oikeuskansleri on Maahanmuuttoviraston menettelyä koskevassa päätöksessään 3.2.2017 (OKV/8/50/2016) arvioinut hakijoiden perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista tilanteessa, jossa tietynlaisten turvapaikkahakemusten käsittely keskeytettiin tilapäisesti, ennakoiden tulevaa lainmuutosta, jonka mukaan oleskelulupaa ei enää voinut saada humanitaarisen suojelun perusteella. Päätöksessä todettiin muun ohessa, että viranomaisen määräyksellä tai ohjeella ei voi poistaa hakijan oikeutta saada asiansa käsiteltyksi asianmukaisesti normaalissa järjestyksessä ilman aiheetonta viivytystä. Jokaisella oleskeluluvan hakijalla on lisäksi oikeus siihen, että hänen hakemuksensa perusteet tutkitaan yksilöllisesti. Jokaista hakijaa koskee myös oikeus asian viivytyksettömään käsittelyyn.

Asiaa voitiin päätöksen mukaan tarkastella myös virkamiehen velvollisuuksien näkökulmasta. Vaikka työnantajan direktio-oikeuteen sinänsä kuuluu työnjohdollisten ohjeiden ja määräysten antaminen, ei työnantajan ohje tai määräys voi olla voimassaolevan lainsäädännön vastainen. Oikeuskirjallisuudessa on todettu, että mikäli virkamies noudattaa lainvastaista määräystä, hän ei vapaudu vastuusta pelkästään viittaamalla esimieheltä tai ylemmältä viranomaiselta saamaansa määräykseen. Hallinnollisen määräyksen pitää täyttää tietyt vähimmäisvaatimukset ollakseen oikeudellisesti sitova. Määräys ei saa olla muodollisesti ilmeisen lainvastainen ts. sen antajalla tulee olla toimivalta määräyksen antamiseen, sen tulee kohdistua virkatehtäviin ja se tulee antaa noudattamalla lainmukaista menettelyä. Mikäli määräys on ilmeisen lainvastainen, virkamiehen on ilmoitettava tästä määräyksen antajalle ja mikäli määräyksestä pidetään kiinni, virkamiehen tulee kieltäytyä noudattamasta määräystä (Koskinen, Seppo – Kulla, Heikki: Virkamiesoikeuden perusteet 2013, s. 180 -181).

Totean edellä mainittuun oikeuskanslerin päätökseen viitaten, että jokaisella viranhaltijalla on sekä oikeus että velvollisuus kriittisesti arvioida työnantajan ohjeita ja määräyksiä liittyen mm. hakemusten käsittelyjärjestykseen ja priorisointeihin.

5 Johtopäätökset ja toimenpiteet

Vaikka Maahanmuuttovirasto on selvityksessään vedonnut hakemusruuhkaan ja resurssien puutteeseen, viivästyksen on näkemykseni mukaan osoitettavissa myös työn organisointiin sekä vireillä olevien asioiden priorisointiin ja seurantaan liittyviä vakavia puutteita. Noin kahden vuoden ja neljän kuukauden käsittelyaikaa kansainvälistä suojelua koskevassa asiassa ei voida pitää lainmukaisena erityisesti, kun asiassa ei ole ilmennyt mitään tavanomaisesta poikkeavaa, monimutkaista tai erityisen työlästä selvitystyötä. Maahanmuuttoviraston mukaan hakijan asia on odottanut käsittelyvuoroaan yksikön yleisessä työjonossa vuoden 2017 syksystä vuoden 2019 syksyyn asti eli kaksi vuotta. Vireillä olevien uudempien hakemusten käsittelyä priorisoidessaan Maahanmuuttovirasto ei voi jättää kuukausiksi tai jopa vuosiksi jonoon odotta-

maan sellaisia asioita, joihin ei liity laissa säädettyä täsmällistä enimmäiskäsittelyaikaa. Myös näissä asioissa Maahanmuuttovirastoa velvoittaa perustuslain ja hallintolain yleinen vaatimus asian käsittelystä ilman aiheetonta viivytystä.

Kantelussa tarkoitetun hakijan turvapaikkahakemusta ei ole käsitelty Maahanmuuttovirastossa ilman aiheetonta viivytystä. Hakemuksen käsittely on kestänyt Maahanmuuttovirastossa noin kaksi vuotta ja neljä kuukautta.

Työperusteisen oleskelulupahakemuksen käsittely on kestänyt Maahanmuuttovirastossa noin 15 kuukautta laissa säädetyn korkeintaan neljän kuukauden sijaan. Lakisääteinen enimmäiskäsittelyaika on ylitetty lähes vuodella. Viivästys on tässä tapauksessa johtunut ennen kaikkea siitä Maahanmuuttovirastossa aiemmin noudatetusta käytännöstä, että hakemukset on pyritty käsittelemään yhdessä siitä huolimatta, että oleskelulupahakemuksen käsittelylle on säädetty laissa erityinen enimmäiskäsittelyaika, joka ei voi toteutua, mikäli turvapaikkahakemuksen käsittely kestää kauemmin kuin neljä kuukautta. Aiempi yhdessä käsittelemisen käytäntö ei ole tällaisessa tapauksessa ollut edellä esitetyillä perusteilla lainmukainen.

Oleskelulupahakemuksen käsittelystä yhdessä turvapaikkahakemuksen kanssa on tässä tapauksessa aiheutunut selvästi haitallista viivytystä.

Annan Maahanmuuttovirastolle valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaisen huomautuksen sen ylitettyä huomattavasti ulkomaalaislain 82 §:ssä säädetyn enimmäiskäsittelyajan työntekijän oleskelulupahakemuksen käsittelyssä ja myös laiminlyötyä huolehtia siitä, että hakijan kansainvälistä suojelua koskeva hakemus käsitellään perustuslain ja hallintolain määräysten mukaisesti ilman aiheetonta viivytystä.

Viraston tulee tarkastella kriittisesti noudattamiaan priorisointeja ja niihin liittyviä käytänteitään. Maahanmuuttoviraston tulee aktiivisesti pyrkiä järjestämään toimintansa siten, että virastossa asioiva saa asianmukaisesti viraston palveluita ja viranomaisen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

Pyydän Maahanmuuttovirastoa ilmoittamaan 1.11.2020 mennessä niistä toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt saattaakseen ns. priorisoimattomat kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset päätökseen ilman aiheetonta viivytystä.

Maahanmuuttoviraston ruuhkautuneen työtilanteen, töiden organisoinnin haasteiden ja puutteellisten resurssien vuoksi viivästyneen käsittelyn vuoksi ylimmät laillisuusvalvojat ovat viime vuosien aikana antaneet lukuisia seuraamusratkaisuja. Maahanmuuttoviraston on useissa tapauksissa myös todettu ylittäneen sille laissa säädetyn hakemuksen enimmäiskäsittelyajan. Tämän vuoksi olen viime vuonna päättänyt ottaa omana aloitteenani tutkittavaksi Maahanmuuttoviraston käsittelyaikojen toteutumisen päätöksenteossa. Asiaa käsitellään diaarinumerolla OKV/530/70/2020.

Lähetän tämän päätökseni tiedoksi myös sisäministeriölle.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Anu Rätty